

UCHWAŁA nr 15 / 2026

Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych

z dnia 20.09.2026 r.

w sprawie Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych – edycja 2027 oraz dialogu z organizacjami pozarządowymi

Na podstawie art. 42 ust. 3 pkt 1b i c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 października 2016 r. w sprawie Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych uchwala się, co następuje:

§ 1.

Krajowa Rada Konsultacyjna krytycznie ocenia obecny sposób prowadzenia dialogu dotyczącego przyszłości programów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego.

W sprawach mających bezpośredni wpływ na możliwość prowadzenia niezależnego życia przez osoby z niepełnosprawnościami niedopuszczalne jest ograniczanie dialogu do informowania o rozwiązaniach dopiero po podjęciu zasadniczych decyzji lub po opublikowaniu gotowych programów i ogłoszeń konkursowych.

Rada podkreśla, że rzeczywisty dialog społeczny powinien odbywać się przed podjęciem kluczowych decyzji i umożliwiać Krajowej Radzie Konsultacyjnej, osobom z niepełnosprawnościami oraz reprezentującym je organizacjom przedstawienie uwag i rekomendacji dotyczących między innymi budżetu, zasad realizacji, harmonogramu i przyszłości poszczególnych programów.

Samo przekazywanie informacji o decyzjach już podjętych nie może być uznane za wystarczający standard dialogu.

§ 2.

Krajowa Rada Konsultacyjna oczekuje ustanowienia jasnego, przewidywalnego i stałego mechanizmu konsultowania programów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Rada oczekuje w szczególności:

1. Przedstawiania z odpowiednim wyprzedzeniem informacji o planowanych kolejnych edycjach programów;
2. Konsultowania istotnych zmian w zasadach ich realizacji;
3. Przedstawiania planowanych budżetów oraz uzasadnienia zmian ich wysokości;
4. Przedstawienia wieloletniej perspektywy funkcjonowania programów asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej;

5. Prowadzenia konsultacji na etapie, na którym możliwe jest rzeczywiste uwzględnienie stanowiska osób z niepełnosprawnościami i reprezentujących je organizacji.

§ 3.

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych odnotowuje ogłoszenie otwartego konkursu ofert w ramach Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Organizacji Pozarządowych – edycja 2027.

Ogłoszenie konkursu oznacza zachowanie istotnej ścieżki świadczenia usług asystencji osobistej przez organizacje pozarządowe. Nie może być ono jednak traktowane jako wystarczająca odpowiedź na problemy dotyczące dostępności usług, stabilności ich finansowania oraz sposobu prowadzenia dialogu ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami.

Rada zwraca uwagę, że budżet Programu na 2027 r. został ustalony na poziomie 320 mln zł, tj. na tym samym nominalnym poziomie co ostateczny budżet Programu w 2026 r. Utrzymanie finansowania na niezmiennym poziomie, przy jednoczesnym wzroście kosztów świadczenia usług oraz utrzymującym się wysokim zapotrzebowaniu na asystencję osobistą, może prowadzić do ograniczenia liczby możliwych do sfinansowania godzin usług lub liczby osób objętych wsparciem.

Rada zwraca również uwagę, że budżet programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” w 2026 roku miał wspólny budżet dla organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego na poziomie ok. 1,4 mld zł. Wg ogłoszonych programów na rok 2027 program w obu ścieżkach ma mieć budżet na poziomie ok. 1,2 mld zł. Widać więc, że mimo rosnących kosztów i potrzeb budżet nie ulega podwyższeniu, ale wręcz olbrzymiemu zmniejszeniu. Biorąc pod uwagę koszt godziny wsparcia ustalony w wysokości 55 zł za godzinę, daje to sumarycznie ok. 4000 godzin wsparcia mniej.

W tej sytuacji samo ogłoszenie kolejnej edycji programu nie daje podstaw do uznania, że problem dostępności usług asystencji osobistej został rozwiązany.

§ 4.

Krajowa Rada Konsultacyjna podkreśla, że zapotrzebowanie na usługi asystencji osobistej pozostaje wysokie, a organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę w uzupełnianiu oferty jednostek samorządu terytorialnego.

Dotyczy to zarówno obszarów, na których jednostki samorządu terytorialnego nie realizują usług asystencji osobistej, jak i dużych oraz średnich miast, w których liczba osób potrzebujących wsparcia może istotnie przekraczać możliwości wynikające z limitów finansowania programu skierowanego do samorządów.

Rada stoi na stanowisku, że finansowanie programu dla organizacji pozarządowych powinno odpowiadać rzeczywistemu zapotrzebowaniu na usługi oraz uwzględniać wzrost kosztów ich realizacji.

§ 5.

Krajowa Rada Konsultacyjna zwraca również uwagę, że nadal nie została rozstrzygnięta kwestia realizacji w 2027 r. Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla organizacji pozarządowych.

Usługi opieki wytchnieniowej, podobnie jak asystencja osobista, stanowią istotny element systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin i opiekunów.

Z informacji podanych podczas posiedzenie Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej w dniu 16.09.2026 r. wynika, że program opieki wytchnieniowej w roku 2027 ma mieć budżet w wysokości 74 mln zł, co stanowi o ponad 200 mln mniej niż w roku 2026. Rada oczekuje niezwłocznego przedstawienia informacji dotyczącej planów realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych – edycja 2027, w tym terminu ogłoszenia konkursu oraz uzasadnienia zmniejszenia budżetu, szczególnie w sytuacji, w której Rada w ramach konsultacji programu na 2027 rok wnioskowała w Uchwale nr 14/2026 o jego zwiększenie.

Brak odpowiednio wczesnych informacji w tym zakresie powoduje niepewność zarówno po stronie osób korzystających ze wsparcia, jak i organizacji odpowiedzialnych za zapewnienie ciągłości usług.

§ 6.

Krajowa Rada Konsultacyjna zwraca się do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Pełnomocniczki Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych o:

1. Przedstawienie założeń dotyczących finansowania programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych w kolejnych latach oraz odniesienie tej kwoty do rzeczywistego zapotrzebowania na usługi i wzrostu kosztów ich świadczenia;
2. Zapewnienie, aby planowanie budżetów kolejnych edycji programu uwzględniało wzrost kosztów świadczenia usług oraz konieczność zwiększania ich dostępności;
3. Pilne przedstawienie harmonogramu dotyczącego Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych – edycja 2027 i ogłoszenie konkursu z wyprzedzeniem umożliwiającym zachowanie ciągłości usług;
4. Wypracowanie wraz z Krajową Radą Konsultacyjną stałego mechanizmu dialogu dotyczącego programów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego;
5. Prowadzenie konsultacji przed podjęciem kluczowych decyzji dotyczących budżetów, zasad i przyszłości programów, a nie dopiero po ich ogłoszeniu.

§ 7.

Krajowa Rada Konsultacyjna podkreśla, że ogłoszenie poszczególnych konkursów jest elementem koniecznym dla zachowania ciągłości usług, nie może jednak zastępować długofalowej polityki, odpowiedniego finansowania oraz rzeczywistego dialogu społecznego.

Rada oczekuje, że dalsze decyzje dotyczące asystencji osobistej, opieki wytchnieniowej oraz innych usług kluczowych dla niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami będą podejmowane w sposób transparentny, przewidywalny i z rzeczywistym udziałem osób, których dotyczą.

§ 8.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Data i podpis Przewodniczącego
Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych*